

Kdo je zakuhal Ertla?

Odlikovanje s srebrnim redom za zasluge, ki ga je predsednik države Danilo Türk pripel nekdanjemu republiškemu sekretarju za notranje zadeve in poveljujočemu v akciji Sever Tomažu Ertlu, že nekaj tednov pretresa slovensko politiko. Opozicijska SDS je problem prek evropske ljudske stranke še internacionalizirala. Za nameček je njen predsednik Janez Janša napovedal, da se bodo za pridobitve slovenske pomladi bojevali tudi na ulicah. Te dni pa je oziroma še bo prav zaradi spornih odlikovanj pošteno vroče v samem združenju Sever.

LUKA JAKŠE, MATEJA BABIČ

Po podelitvi odlikovanja so v zrak skočili tudi v drugih opozicijskih strankah in veteranskih združenjih. Začel se je lov na krivca, ki je predsedniku Türku predložil spisek kandidatov za odlikovanja. V njegovem kabinetu so hitro pojasnili, da so po dvajsetih letih pač želeli primerno zaznamovati akcijo Sever. Kot priročen izgovor jim služi trditev, da gre za predlog zveze policijskih veteranskih društev Sever, pod katerim je podpisan njen predsednik Milan Horvat. Predlog, po katerem sta odlikovanje poleg Ertla dobila še takratni načelnik slovenske milice Leopold Jesenek ter njegov pomočnik in poveljnik posebne

Utemeljeno je vprašanje, zakaj je Janša za pomlad napovedal tako radikalno politiko, s katero bi delno gotovo ustvarjal vtis izrednih razmer v državi.

enote milice republiškega sekretariata za notranje zadeve dr. Tomaž Čas, pa očitno ni tako nedolžen, kot se je sprva zdelo. Zaradi njega so zdaj pošteno razbesnjeni prav v združenju Sever.

Po naših informacijah bo v kratkem sklicana izredna seja upravnega odbora združenja, na kateri bodo razčistili, kako je bil takšen predlog sploh oblikovan. Precej vroče je v veteranskih združenjih na Koroškem, Notranjskem in Dolenjskem. Na predsednika zveze Horvata romajo protestna pisma. Eno takšnih je po naših informacijah napisal član upravnega odbora združenja Sever Vinko Beznik, v katerem je med drugim zahteval sklic izredne seje.

Član združenja Marko Pogorevc nam je denimo povedal, da so se tudi nanj obrnili člani upravnega odbora, in sicer z opozorilom, da upravni odbor sploh ni razpravljaj o predlogih za odlikovanja in da gre za zlorabo združenja, v imenu katerega so posamezniki, ki za to po statutu društva niso bili pooblašteni, sami sebi pripeli odlikovanja oziroma predlagali zanje nekatere, ki si tega niso zaslužili.

Tomaž Ertl, Leopold Jesenek in Tomaž Čas (z leve) so od predsednika države prejeli srebrni red za zasluge.

Pogorevc pravi, da bo zamrznil članstvo, dokler tega ne razčistijo, če tega ne bodo storili, pa bo iz združenja izstopil. Sicer pričakuje, da bosta Horvat in Čas odstopila z mesta predsednika oziroma podpredsednika in da bodo nato postavili novo vodstvo, ki ne bo povzročalo težav, s kakršnimi se v združenju spoprijemajo zdaj.

Četverica je odločila

Po statutu združenja daje predloge za odlikovanja upravni odbor, vendar tokrat ni bilo tako. Zaradi priprav na 20. obletnico akcije Sever je bil na pobudo združenja imenovan organizacijski odbor, v katerem so bili štirje predstavniki združenja ter dvanajst predstavnikov notranjega ministrstva oziroma policije, vodil pa ga je Čas. Sklep o imenovanju organizacijskega odbora je podpisala notranja ministrica Katarina Kresal. Kot nam je povedal Horvat, so se glede članstva v organizacijskem odboru dogovorili na eni od sej upravnega odbora, imel pa je pooblastila glede vseh aktivnosti v zvezi z 20. obletnico akcije Sever, zato je tudi

1. Danilo Türk je z odlikovanjem Ertla simbolično zmanjšal pomen slovenske pomladi, ki si lasti zasluge za osamosvojitvev.

2. Predsednik združenja Sever Milan Horvat je podpisal predlog za odlikovanja, zdaj se mu maje stolček.

podal predloge oziroma prišel na dan z idejo za odlikovanja, med drugim na podlagi stikov s kabinetom predsednika republike. »Organizacijski odbor je vse delal, od tam je tudi prišel predlog. Ker smo ga imenovali, sem predlog podpisal in v tem nisem videl problema,« pojasnjuje svojo vlogo Horvat.

Ko smo želeli zadevi priti do dna, smo izvedeli, da je bilo v organizacijskem odboru ustanovljenih več pododborov ali delovnih skupin. Kot nam je povedal član združenja in organizacijskega odbora Anton Pozvek, je bila ena skupina odgovorna tudi za podelitev priznanj in odlikovanj. Pravi, da so se s komisijo za priznanja pri policiji dogovorili, da bi na slovesnosti podelili največ trideset znakov policije za sodelovanje, z uradom predsednika države pa bi trem dali državna odlikovanja. »Te tri kandidate je predlagalo združenje Sever, in sicer na pobudo članov, ki so bili v pododboru za podelitev odlikovanj,« je nedvoumen Pozvek. Zanimivo, da so bili v tem pododboru vsi štirje predstavniki združenja Sever (in hkrati edini člani Severja v

organizacijskem odboru), poleg Pozveka še Tomaž Čas, Emerik Peterka in Marjan Starc, v njem pa ni bilo nobenega predstavnika notranjega ministrstva oziroma policije. Nekateri člani organizacijskega odbora, ki so bili vanj imenovani kot predstavniki notranjega ministrstva, pa so nam zatrjili, da bi gotovo nasprotovali podelitvi odlikovanja Ertlu, če bi jih seveda o tem kdo kaj vprašal.

Podpirajo sami sebe

Prejšnji četrtek so podporo Ertlu denimo goreče izrazili v klubu upokojenih delavcev ministrstva za notranje zadeve, nekdanjega republiškega sekretariata za notranje zadeve - aktiv Ljubljana, v katerem z ogorčenjem spremljajo obtožbe posameznikov, skupin, strank in njihovih veljakov. Menijo, da je to grob poseg v temeljne pravice in svoboščine tistih, ki so pred akcijo Sever in med njo ter v času drugih osamosvojitvenih procesov profesionalno opravljali svoje naloge. Zato zahtevajo, da prenehajo o njih dati neresnične izjave, ker so le delali v skladu s takratno zakonodajo in po >

ČLANI ORGANIZACIJSKEGA ODBORA

Tomaž Čas (predsednik) *
 Emerik Peterka (podpredsednik) *
 Danijel Žibret (podpredsednik)
 Anton Pozvek (izvršni sekretar) *
 Damjan Lah
 Branko Celar
 Zlatko Polajžer
 Zlatko Halilović
 Marjan Antončič
 Nuška Tavčar
 Marjan Starc *
 Anton Bukovnik
 Petra Škofic
 Zofija Hafner
 Jožica Mihelčič
 Janez Kukec
 *predstavniki združenja Sever

1. Pomladne stranke so obsodile dejanje Danila Türka. SLS Radovana Žerjava zoper njega napoveduje ustavno obtožbo, Janez Janša pa poziva ljudi na ulice.

2. Marko Pogorevc bo najprej zamrznil članstvo v združenju Sever, če se zadeva ne bo razjasnila, pa namerava izstopiti.

načelih pravne države. Njihova podpora je kajpak razumljiva. Izjavo za javnost je namreč medijem razposlal Pozvek, član omenjenega pododbora za odlikovanja.

Izjava je bila verjetno odgovor na obtožbe SDS, da je podelitev državnega odlikovanja nekdanjemu šefu tajne policijske oziroma udbe v posmeh vsej slovenski in evropski demokratični javnosti. Kot kronski dokaz pa navajajo, da je Ertl leta 1979 neposredno vodil teroristično akcijo v Avstriji, v kateri je slovenska udba nastavila bombo v muzeju v Velikovcu. »Če bi dr. Danilo Türk res želel dostojno počastiti spomin na akcijo Sever pred dvajsetimi leti, bi odlikovanje podelil bodisi slovenski policiji bodisi veteranskemu združenju Sever, ki združuje neposredne udeležence akcije,« poudarjajo v SDS. O predsednikovem dejanju so obvestili tudi evropsko ljudsko stranko, katere članica je SDS. Takšno ravnanje je verjetno nekoliko v nasprotju z načelom, ki ga je Janez Janša, ko je bil na oblasti, skušal dopovedati takratni opoziciji, namreč, da se umazano perilo ne pere v tužini.

Janševе ulice

Zatem pa je Janša na Zboru za republiko prejšnji teden udaril z izjavo: »Zdi

»Te tri kandidate je predlagalo združenje Sever, in sicer na pobudo tistih članov, ki so bili v pododboru za podelitev odlikovanj.«

— ANTON POZVEK

se mi, da bo treba nekatere lekcije izpred dvajsetih let ponoviti. Pričakujem, da se spomladi v večjem številu vidimo na slovenskih trgih in ulicah.« S tem je izzval ogorčenje v levem političnem prostoru, saj so vsi, ki tam kaj veljajo, hoteli pojasnjevati, da za to ni prav nobenega razloga, saj imamo strankarski, sodni in še kakšen sistem, in da so razmere povsem drugačne kot v času osamosvajanja. V zadregi so bili celo v drugih opozicijskih strankah. Janšev predlog se jim je vendarle zdel nekoliko preoster. Predsednik SLS Radovan Žerjav je zavrnil možnost, da bi njegova stranka sodelovala pri organizaciji uličnih pohodov, enako je storil predsednik SNS Zmago Jelinčič Plemeniti. Zaveznika je Janša našel le v neparlamentarni NSI.

Utemeljeno je seveda vprašanje, zakaj je Janša za pomlad napovedal tako radikalno politiko, s katero bi delno gotovo ustvarjal vtis izrednih razmer v državi. Najbolj izpet odgovor je, da se pač v takšnih okoliščinah najbolje znajde in iz njih ponavadi pride kot zmagovalec. Precej verjetneje se zdi, da si na vsak način želi čim prej, še pred volitvami 2012., ponovno prevzeti oblast. Morda zato, ker se obroč v aferi Patria vse bolj stiska, ali zato, ker iz omar pada čedalje več okostnjakov iz prejšnjega mandata. Skoraj nerazumljivo je, kako so lahko nekatera državna podjetja v obdobju svetovne konjunkturalne pridelala izgubo, med njimi Petrol, Hit, Intereuropa in Luka Koper, če omenimo samo največja.

Janša ima nemara prav, da država ni naredila dovolj za omilitev gospodarske krize, kar je tudi eden od razlogov, da bo

spomladi pozval ljudi na ulice, vendar je, glede na prej zapisano, težko verjeti, da bi bila njegova vlada pri tem uspešnejša. Zato bi morda bilo dopustno pomisliti tudi na to, da bi rad ljudi zgolj malo spomnil na romantične dneve slovenske pomladi z začetka devetdesetih; ta je medtem že preživela poletje in se, po sestopu z oblasti, prevesila v jesen. Če pomladna opcija ne bo naredila korenitega premisleka, kako naprej, pa jo bržkone čaka dolga zima.

Ertlovo odlikovanje opozicijske stranke kajpak jezi, ker si je zdajšnja oblast dovolila nagraditi moža, ki je v predosamosvojitvenem obdobju sodeloval pri aretaciji Janše, ki želi biti osrednji simbol slovenske pomladi. Med obema taboroma pa je (spet) izbruhnil spor okoli zgodovine nastanka naše države. Dejstvo je, da smo si Slovenci plebiscitarno želeli drugačnih metod in delovanja oblasti kot pred letom devetdeset. Vendar vse prevečkrat opažamo, da se v skoraj dveh desetletjih samostojnosti vzorci vladanja, pa naj bodo levi ali desni, niso tako močno spremenili, kot smo sanjali na dan, ko so bile sanje (še) dovoljene. ■